

Semadeni, Zbigniew

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa : Sprawozdanie z działalności Wydziałów TNW : Wydział III nauk matematyczno-fizycznych : Streszczenia : Kontrowersje związane z nauczaniem matematyki na poziomie wczesnoszkolnym

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 50, 132-133

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W archiwum Federalnym RFN w Koblencji znajduje się raport monachijskiego fizyka prof. Walthera Gerlacha z jego wizyty w ośrodkach fizycznych Warszawy i Poznania. Podróż prof. Gerlacha do Polski — na zaproszenie Polskiego Towarzystwa Fizycznego — odbyła się w dniach 6—12 maja 1939 r. Jego raport, adresowany do Deutsche Forschungsgemeinschaft, zawiera interesującą (choć dość skrótową) charakterystykę i oceną laboratoriów i pracowni fizycznych raz prowadzonych prac badawczych. Nie brak też w raporcie ogólniejszych obserwacji, dotyczących polskiego życia akademickiego i nastrojów politycznych.

Zbigniew Semadeni

KONTROWERSJE ZWIĄZANE Z NAUCZANIEM MATEMATYKI
NA POZIOMIE WCZESNOSZKOLNYM

W odczycie omówione zostały główne problemy związane z reformami nauczania matematyki w klasach początkowych szkoły podstawowej, dokonany w latach siedemdziesiątych w Polsce, na tle analogicznych przemian w innych krajach.

W dziesięciolecie 1965—1975 przez większość krajów świata przeszła fala reform: prowadzone one były na ogół w duchu (lub co najmniej pod hasłami) tzw. „nowej matematyki”, przy czym rzecznicy zmian chętnie powoływali się na autorytet szwajcarskiego psychologa J. Piageta. Syntetyczna ocena tych reform jest bardzo trudna, gdyż ich realizatorzy często podkładali różne treści pod podobnie brzmiące hasła. Wszędzie punktem wyjścia była słuszna krytyka tradycyjnych, niewłaściwych metod nauczania i przestarzałych programów. Popełniono jednakże wiele przeróżnych błędów, z których najpoważniejszym było to, iż uwierzono w możliwość poprawienia sytuacji zabiegami administracyjnymi, układaniem rezolucji na konferencjach, publikowaniem radykalnie zmienionych podręczników, opracowaniem odpowiednich pomocy dydaktycznych. Szkoły okazały się różne, ale wszystkie reagowały obronnie na reformy wymyślone za biurkiem.

W efekcie wiele pięknych idei nie zostało zrealizowanych. Jednocześnie jednak w dydaktyce matematyki (która powoli awansuje do rangi interdyscyplinarnej dyscypliny naukowej, ale mającej własną problematykę i metodologię badań) dokonał się ogromny postęp, zarówno w wyniku rozmaitych ciekawych eksperymentów badawczych, jak i analizy doznanych niepowodzeń.

W odczycie omówiono dzisiejsze poglądy na psychologiczne i spo-

teczne podstawy nauczania matematyki; te pierwsze zostały znakomicie opisane w książeczce Margaret Donaldson *Myślenie dzieci* (Warszawa 1986). Główną przyczyną złych wyników nauczania matematyki w klasach młodszych (zarówno dawniej, jak i dziś) jest to, że nie organizujemy dzieciom procesu uczenia się opartego na samodzielnym myśleniu i eksperymentowaniu. Zamiast tego przekazujemy obcy im sposób rozumowania, który muszą zasymilować ze swoim własnym. Dzieci nie są w stanie wyrazić swoimi słowami naszych myśli i równocześnie rozumieć rzecz ze swojego własnego punktu widzenia. Tak więc ich rozumowanie zostaje zahamowane. Dzieci rezygnują z samodzielnego myślenia i zastępują je zapamiętywaniem przekazywanych im zdań, co z konieczności prowadzi do wiedzy bezużytecznej.

Wydział IV nauk biologicznych

Przewodniczący: prof. Józef Kochman

Sekretarz: prof. Maria J. Piechowska

a) Sprawozdanie z działalności administracyjnej

Posiedzenia administracyjne odbywały się głównie dla dokonania wyboru nowych członków Wydziału.

Dnia 15 października na wniosek prof. dr Piotra Strebeyki dotychczasowy członek korespondent prof. dr Bogusław Sałata został wybrany na członka zwyczajnego.

Dnia 3 grudnia na wniosek prof. dr Zofii Kasprzyk wybrani zostali na członków zwyczajnych: prof. dr Kazimierz Toczko oraz awansowany z członka korespondenta prof. dr Zdzisław Andrzej Wojciechowski.

Wybory odbyły się zgodnie z regulaminem TNW w drugim terminie, w głosowaniu tajnym przy jednogłośnie wszystkich obecnych członków zwyczajnych.

Udział członków Wydziału w różnych agendach TNW: prof. dr Józef Kochman jest członkiem Zespołu Redakcyjnego „Rocznika TNW”, prof. dr Piotr Strebeyko jest przewodniczącym Komisji Rewizyjnej oraz przewodniczącym Komisji zmian statutowych, prof. dr Stanisław Feliksiak jest członkiem Komisji nagród oraz członkiem Komisji Rewizyjnej, doc. dr Tomasz Majewski jest członkiem Komisji Historycznej.

b) Sprawozdanie z działalności naukowej

W okresie sprawozdawczym odbyło się na Wydziale 8 posiedzeń naukowych i 2 posiedzenia administracyjne.

Posiedzenia naukowe odbywały się z reguły raz na miesiąc. Tema-